

BUDŽE Aloizs (arī Aloizijs Budže; 1896–1976)

Dzimis 1896. gada 19. sept. Līvānu pagasta Budžas sādžā lauksaimnieka ģimenē. Tēvs Jēkabs. Mācījies Līvānu pagastskolā un Līvānu pilsētas skolā. 1915 beidzis reālskolu Krievijā, pēc tam mobilizēts armijā. 1916. gada jūn. beidzis Vladimira karaskolu Petrogradā, praporščiks. Dienējis 1. un 13. Aizamūras kājnieku pulkā (līdz 1918. gada janv.). 1916. gada sept. kaujās Rumānijas frontē ievainots. Dienvidkrievijas brīvprātīgo armijā 1918–1920 trīs reizes ievainots, paaugstināts par kapteini.

1921. gada sākumā atgriezies Latvijā. 1921–1922 mācījies viengadīgajos skolotāju sagatavošanas kursos Daugavpils Skolotāju institūtā. No 1922 strādājis par skolotāju Krāslavas pagasta pamatskolā, no 1924 — Kombuļu pamatskolā. Bijis Latgales Zemnieku partijas biedrs, tās revīzijas komisijas loceklis. Vēlāk Latgales Demokrātu partijas Rēzeknes nodaļas priekšsēdētājs, pēc tam Latgales Demokrātiskās zemnieku apvienības (vēlāk — Latgales Zemnieku progresīvās apvienības) Centrālās komitejas loceklis, 1931. gada jūn. pārgājis uz Latgales Kristīgo zemnieku partiju (no 1933 — Latgales Kristīgo zemnieku un katoļu partija). No 1926 Tautas labklājības ministrijas Rēzeknes apriņķa darba apgādes vadītājs, no 1927 strādājis

Aloizs Budže

Latgales pagastu apdrošināšanas pret uguni savienībā, gada beigās — I apdrošināšanas sabiedrības nelaimes gadījumos instruktors Latgales apgabalā. Šajā laikā bijis arī skolotājs Ludzas apriņķa Run-
tortas pamatskolā. 1926–1931 laikraksta “Zemnieku Ziņas” redakcijas loceklis. No 1928. gada nov. Tautas labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas nodaļas vecākais sevišķu uzdevumu ierēdnis (līdz 1929. gada apr.). 1929. gada 16. jūn. iecelts par iekšlietu ministra biedru Latgales lietās. 1931. gada 16. apr. atbrīvots no amata. Pēc tam Daugavpils apriņķa valdes loceklis. No 1931. 4. Saeimas deputāts. No 1934. gada 20. marta līdz 18. maijam bijis zemkopības ministrs. Bijis arī Līvānu pagasta padomes priekšsēdētājs. No 1934. gada 13. jūn. līdz 1939. gada 31. martam Daugavpils pilsētas valdes loceklis. Darbojies Latgales latviešu Romas katoļu kultūras veicināšanas biedrībā “Saule” (valdes loceklis, kasieris), Latvijas Bērnu palīdzības biedrībā (valdes loceklis), Latvijas Sporta biedrībā, Latgales Patronāta biedrībā, “Latgales Tautas pils” biedrībā, Latgales Zemnieku jaunatnes biedrībā, Daugavpils Latviešu biedrībā, Daugavpils Mednieku biedrībā, Daugavpils Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībā (valdes loceklis), Latgales Zemnieku kultūrveicināšanas biedrībā, Austrumlatvijas Mednieku biedrībā (valdes loceklis). Bijis valdes loceklis Latgales Zemnieku krājaizdevu sabiedrībā, Latgales Lauksaimnieku biedrību savienībā, Latgales Pagastu apdrošināšanas pret uguni savienībā.

1941. gada 14. jūn. apcietināta un izsūtīta sieva, pats izvairījies no apcietināšanas. Pēc vācu ienākšanas piedalījies Līvānu pagasta pašvaldības un vietējās paš aizsardzības noorganizēšanā. Bijis Daugavpils apriņķa vecākais, Tautas palīdzības Daugavpils lauku apriņķa priekšnieks un Daugavpils

apgabala latviešu brīvprātīgo organizēšanas komitejas priekšsēdētājs. Otrā pasaules kara beigās devies bēgļu gaitās uz Vāciju. Vēlāk dzīvojis trimdā Kanādā. Latgales Kristīgi demokrātiskās partijas pārstāvis Latvijas Demokrātisko partiju apvienībā, Kanādas Latviešu apvienības vicepriekšsēdētājs, Latviešu kara veterānu un strēlnieku biedrības vicepriekšsēdētājs. Publicējies trimdas preses izdevumos par Latgales pašvaldību un kultūras jautājumiem. Miris 1976. gada 1. martā Toronto.

Apbalvojumi: Latvijas Atzinības krusta IV šķ.

Precējies ar Mariju Vasiljevu (dz. 1903. gada 20. jūn. Petrogradā; 1941. gada jūn.–1956. gada martā izsūtījumā Krasnojarskas novadā).

A. LVVA, 1307. f., 1. apr., 424. l.; 1632. f., 1. apr., 3257. l.; 3723. f., 5. apr., 6. l., 22. lp., 2. apr., 1196. l.; 5016. f., 1. apr., 4. l., 83. lp.; 5213. f., 1. apr., 701. l.; P-97. f., 1. apr., 3. l. 23. lp.; EVP; *Bukšs M.* Aloizs Budže. // Latgaļu literatūras vēsture. — Minhene, 1957, 619. lpp.; Latvju enciklopēdija. E. Andersona redakcijā. 1. sēj. — Rockville, 1983; *Latkovskis L. A.* Jūrdža fonda protektoram Aloizam Budžem 60 gadu. // *Lōcis V.* Andryvs Jūrdžs. — [Minhene], 1984, 300.–306. lpp.; *Treijs R.* Latvijas valsts un tās vīri. — Rīga, 1998, 492.–493. lpp.